

דער אלטער ד' שמעון.

דיין שופר בלעוזן, און די מני עות – אייגענע
און פרעםדיין.

— עפעם איז אוצר מות אידר האלטער אונטערן ארעם, ד' שמעון?
מייט אַזְיָתְרִידְגֶּנֶר לְאָנֵד דְּרִיקְטָה אַיְהָה עַם צוֹם הָאָרֶץ אָן דָּעַר נְתַת
קְיוּלַת אַיְךְ פָּנוּ דִּי אַלְטָעַ אַזְיָגָעַן אַרְזָים.
— אי – שְׁמַיִּיכְעַלְתָּאַבְּסָעַל פְּעַלְעָנָעַן ד' שמעון – מײַן שׂופֶר אָן
עַם, מײַן יוֹם־טוֹב־דִּינְגָּר שׂופֶר!
— יוֹם־טוֹב־דִּינְגָּר?

— דָּעַרְתָּא דָּאָךְ, אַיְךְ הָאָבָּשׂוֹן אָזָּא מְנַהָּג – אַיְן אַזְּכָעַנְדִּגְעָן אַלְזָלִי –
טָאָג בְּלָאוּ אַיְף אַפְּרָאַסְטָעַן שׂופֶר, נָאָה דָּעַר אַיְן אַטְּיִעְרָר, גַּפְּיִינְזָי
אַזְיָגָעַן אַרְבִּיטְרָאָר, אַיְום־טוֹב־דִּינְגָּר?
אָן עַר נָעַמְתָּ אַיְהָם אַרְזָים פָּנוּ אַוְנְטָעַר דִּי אַרְעָם אָן קוֹקָט אַיְיךְ
אַיְהָם מִיט לְיֻבְשָׁאָמֶט. אַקְלִין שׂופֶרְלָ, אַיְין אַשְׁגָּרָאָהָסָ, אַדְיָנָם, נָאָה
אַהֲנָעוֹדוֹגָם... אַזְיָגָעַן קְרוּמָט, וּיְאָלָעָ שָׁוֹפְחוֹת, נָאָר חֲנָעוֹדוֹגָ פְּעַרְקּוֹמָט,
וּיְאָקִינְדָּעַרְישָׁעַ דְּהֻוְיהָ...

אָן עַר גָּלַעַט אַיְהָם מִיט צִיטְעַרְיָגָעַ פְּינְגָּרָ, חַיְבָּת אַיְהָם הַעֲכָר צֹוֹ
דָּעַר בָּאָרֶד אָן גָּלַעַט אַיְהָם מִיט דִּי לְאָנְגָּעָ, פְּיִינְעָ, וְלְבָרְעָנָעָהָרָה. אָן
בִּידְעָ „קְדוּשָׁה“ מִישְׁעָן וִיְדָ אַזְיָס – דָּעַר הַיְּלִיגָּרָאָהָרָ שׂופֶר מִיט
דָּעַר הַיְּלִיגָּרָאָהָרָ שְׁלָמָהָהָרָאָהָרָ, אָן דִּי אַלְטָעַ אַזְיָגָעַן וַיְיִנְعַן לִיְכָתָעַ אָנוֹן
קִינְדִּישָׁ נְחַתְּדִּיגָּ, אָנוֹן יְוָנָן...

— אַיְדר דָּאָט לְיֻבְּ דָּעַם שׂופֶר?
— סְלִיעָבָעָן: וּוַיְלַל אַיְךְ הָאָבָּשׂוֹן דָּאָט שׂוֹפֶר־בְּלָאוֹזָן לְיֻבְּ:.. מִיְּן פָּאַטָּעָר
עַלְזָה הַשְּׁלוֹם אָן אַפְּאַכְּטָעָר גְּעוֹוֹעָן, מִיר הָאָבָעָן אַיְן דָּאָרָף גְּעוֹוֹאָהָנָט, אָן –
אַזְיָגָעַל, פְּלָעָג אַיְךְ מְקָנָא זִיְן דָּעַם פָּאַכְּטָזָק מִיטָּזָק פְּיִיפְּעָרְלָ... עַד פְּיִיפְּטָ
אָן, אַזְיָפָן קָוָל פָּנוּ זִיְן פְּיִיפְּעָרְלָ, פְּעַרְאַמְלָעָן וִיְדָ אַרְזָם דִּי שְׁאָף,
לְעַגְעָן וִיְדָ אַרְזָם אָן קוֹקָעָן אַיְהָם אַיְן דִּי אַזְיָגָעַן אַרְיָין...
אַשׂופֶר אָן אַפְּעָרָהָהָר – עַר וְאַמְעָלָת נְשָׁמוֹת צְנוֹנוֹף, יְזִידְישָׁ
בָּאָרְגִּיסְיָ�נְשָׁמוֹת... אָן וְיִי הָעָרָעָן וִיְדָ אַיְין:
אַיְךְ הָאָבָּשׂוֹן לְיֻבְּ דָּאָט שׂוֹפֶר־בְּלָאוֹזָן....

— נישט שטענדייג — פערבעגערט זיך ר' שמעון — יומ-פֿפּוֹר די
תקיעה-גדולה נישט... איך נעם דעם שופר צוּם מוויל, און אַהֲלְבָעָה
עלם ליינט שווין אונטער די באנק — איך קוק מיד אום און עס זעהט
מיר איזס, ווי אַפְּעלֵד נאך אַשְׁטוּרְמִיּוֹנֶר, דריי פֿרְטָעָל תְּכוֹאָה צוּ דעה
עד געבויגען — און דָּאָרָףּ געהן אַתְּקִיעָה גוֹלָה — עס פֿאָסְטָן גָּאָר נישט.
גאנץ אלול איז איז אַדְּרָס שְׂפָרְבְּלָאָעָן קִין שְׂפָרְבְּלָאָעָן נישט.
וואָאָס? אַוְאָכְעַנְדִּיגְעָה עולם, אַקְלִינְגָּר און אַשְׁוּפְּרִיטָר,
הען אַזְּוִיפּ, דעַ אַרְאָבּ... דורך די אַפְּעַנְעָעָן בענטשען רִימְסְטִיךְ זיך אַרְיְיךְ
דער מאָרָק... קָוְלוֹת פָּוּן יְוִינְעִיסְטָן, להבדיל, פָּוּן פּוֹיעָרָעָן... אַוְיְפְּזָן שׂוּהָלָה
טוֹיףּ בְּלָאָסְטָן וּוַיְסָעָה הַבָּרָה... איך בְּלָאָן און ווי בְּלָאָעָן... מְבּוֹלְבּוֹל וּוּרְעָטָן
מען!

סְאַיְנִישְׁטָן!

ראש-השנה איז עפּעָם אַנדְעָרָשָׁן!
דער גאנצער עלם שטעהט אין די טליתים מיט די בְּלִיצְעַנְדִּיגְעָה עטרות —
פֿנִּיטְלְבִּים שטעהן... און צוֹשָׁקְעָלָט זענען ווי די פֿרִישָׁע גְּרִינְעָן זָאָגְעָן
אוֹיְפְּזָן גַּעַבְּעַנְשְׁטָעָן פְּעָלָד, און עס רֹזְישָׁט ווי אַין אַחְזָלָד, ווי אַטְּיְיךְ —
— עפּעָם קָאנְטָ אַיזָּד, ר' שְׁמָעוֹן, אַן דָּאָרָףּ נִישְׁט פֿערְגָּעָסָן!
— גוֹטָעָ צִיטָעָן גַּעַוְעָן... מִין "גִּידְסָא דִּינְקוֹתָא" — וּוְאָלָד אַין טִיךְ
אַין אַיְן אַלְטָעָ מִיהָל אַיְן גַּעַשְׁטָאָנָן אוֹיְפְּזָן טִיךְ...
אַיְן אַוּ עַס אַיְן אַוְוִינְד גַּעַוְאָרָעָן, אַן דער וּוְאָלָד מִיטְּזָן טִיךְ האָבָעָן
אַנְגַּעַדְיוֹבָעָן רֹזְישָׁן, פְּלָעָג אַיךְ — אַנְדְּרִישָׁ יְוָנְגָעָל — טְרָאָכָעָן, ווי זָאָגְעָן
לְמַנְצָה, אַן דער הַיְמָעָל וּוּטָ שְׂפָה בְּלָאָעָן... עַט... אַמְּאָלָגָעָ צִיטָעָן...
— אַן הַיְנָט, ר' שְׁמָעוֹן?

— הַיְנָט, אַוּ עַס קוֹמֶט מִיר אַיְסָמְפָּר פְּסָחָ פְּאַהְרָעָן אַין דָּאָרָךְ
אַדְּרִין פְּשָׁרְעָן די מִיהָל, אַן דער וּוְאָלָד רֹזְישָׁט, אַן דער טִיךְ רֹזְישָׁט,
דָּאָסְטָן זִיךְ מִוּר: ווי בְּיְוָרָעָן זִיךְ: ווי בְּיְוָרָעָן זִיךְ אַזְּוִיפּ מִיר... ווי בְּוֹרְצָעָן:
ווי קוֹמֶטֶת זוּ אַהֲנָר, אַרְזְוָנְטְּרִיבְּעָנָר: נָאָר אַין מִקְוָם קְדוּשָׁה, אַוּ דָעַת
עלם צְוָדְעָשָׁת אַן צוֹשָׁקְעָלָט זִיךְ, שְׁטָעָהָט מִיר פְּאַהְרָעָן דָעַת
אַלְטָעָר גַּוְטָעָר וּוְאָלָד, הַעָר אַיךְ דָעַט אַלְטָעָן גַּוְטָעָן טִיךְ... אַן עַט
רֹזְישָׁט וּוּסָמְאָל שְׁטָאָרְקָעָר אַן שְׁטָאָרְקָעָר, בִּין עַס רִימְסְטִיךְ זִיךְ אַרְיְיךְ
וּמִי אַפְּלָאָם: ווי אַזְּוִיפּ פְּלָגְעָל הַיְפְּכָט זִיךְ די פְּלָאָם, אַיְסָמְפָּר זִיךְ אַיְסְפָּט
זִיךְ דורך די וּוּעָד, אַן הַיְנָט זִיךְ אַן בְּרָעָנָט דורך דָעַט סְמִיפּטָן, — אַן
דער וּוּלָאָ אַדְּרִין, צִוְּמָה דְוּטָעָל גַּעַתָּה וּ, די פְּלָאָם, דער בְּרָעְנְדִּיגְעָן-קָאַכְעַדְגָּעָן
לְמַנְצָה!...

און פלאזים האקט זיך אלע אַפּ — עם וווערט פערשווואנדען —
שטיל — נאָר שטיל — דער עולם דאלט דעם אַטעהם אַיִין... מען הערט,
וּי די ליכט כארן עמה און אויפּן שלחן בעננען און צישען אַין דעה
דייליגער היין...

אויף מיין חפה ווארט עם דעה עולם, אויף מיין ברכה!
דעַרְנַאֲךְ נָעַם אֵיךְ דָּעַם שׁוֹפֵר אֵין מָוֵיל אַרְיִין.... דָּעַר דִּין זָגָט
אַונְטָעָר אַון אֵיךְ גַּבְּ אַרְזִים תְּקִיעָתָה, שְׁבָרִים, תְּרוּעָות... קְלָלוֹת קְלָאָרָע וּי
אַוְאָסָעָר, קְלָלוֹת קְרִימְטָאַלְעָנָע, קְלָלוֹת זִלְבְּעָרָנָע, דִּינָע — — —
און דער קִינְדְּעִירִישָׂרָה נָהָת בְּלִיצָּת אִיהָם וּוַיְתָעָר אַוְיָף אַין די אַזְגָּעָן.

— קִין עַיְן-הַרְעָע, דִּין שְׁמַעְוֹן, אַין אַיְירָע יַהֲרָעָן!
— אַלְכָּס אַלְכָּס אַלְכָּס אַלְכָּס — אַפְּאַלְכָּס אַלְכָּס אַלְכָּס — אַלְכָּס —
פליה אֵיךְ אַזְוָעָק...

— אַון בַּיִם שׁוֹפֵר — אַלְיִיב?
— וּי שִׁידְךָ צָו וְאַגְּעָן, נָאָר מָמֶשׁ אַלְיִיב?
— אַון שְׁטַעַנְדִּיגְן גַּעֲרָאָט אַיִיךְ...
— שִׁידְךָ שְׁטַעַנְדִּיגְן? סְמָאָכָט זִיךְ מְנִיעָת...
— לְמַשְׁלַח? דָּעַר שְׁטַן לְעַנְתָּן זִיךְ אַין דָּעַר בְּרִיט?
— אַי... פָּאַרְהָאָן עַרְגָּעָדָם: אַוְיָף שְׁטַן הָאָט מָעַן מְגֻלָּות... זִכְעָרָע,
אוֹיְגָעַרְבָּטָע... אַנְטָט, טְהוֹת מָעַן, וּי דָעַר בְּרַדְתִּישָׂעוּר... זָאָל אַיּוֹאָן —
שׁוֹפֵר בְּלָאָזָע...

— וּוֹאָם דָּעַן?
— אַדְאָגָה?: אַמְּאָלָּה, מְעַשָּׂה שְׁטַן, הָאָפָט מִיךְ אֵין אַהֲוָסָט... אַיִין
אַלְטָעָר הוֹסָט.... קִומְעָן קוֹמָט עַר פָּוּן תְּשִׁלְיךָ, שְׁוִין אַיְאָדָר פִּיעָרְצָיגְן....
אַוְדָאִי אַיְאָדָר פִּיעָרְצָיגְן... וּוֹאָם זִיךְ פָּאַלְטָח אַיִין! גִּיט אַפְּרִיסְטָאָו אַרְזִים
אַגְּזָה, מָעַן זָאָל נִישְׁתָּוּ וְאַרְפָּעָן קִין זְשִׁידָאָזָסְקָע קְרִישְׁקָעְלָעָךְ אֵין שְׁטָמָאָדָט
טִיךְ אַרְיִין!... אֵין יְרוּשָׁלָם, זָאָגָט עַר, וּוֹעַט אַיְהָר אלְעָזָעָן...
נו, מִילָּא, אָזְעָר וְאַנְטָט נִין, פָּעָרְגָּנְבִּיעָט מָעַן זִיךְ... גַּעַדְתָּ יְעַדְרָעָה
כְּעַזְוֹנְדָעָה, נָאָר אַלְעָזְקָעָן זִיךְ צְוֹאָמָעָן. בְּעַמְּדָקָט מָעַן, דִּיבָּט מָעַן
צָו אַגְּעָן — עַנְטָלְזִימָט מָעַן, פָּעָרְשָׂוִיצָט מָעַן זִיךְ, לְזִימָט מָעַן זִיךְ אַבְּפָּאָבָּא
קִיחָלָעָן אֵין מְקוֹחָ אַרְיִין...
בֵּין אֵיךְ אַפְּבָעָר אַשְׁוֹאָכָעָר, הָאָפָט אֵיךְ אַלְוְנָגָעָן-אַנְצִינְדוֹגָן: בְּרוֹזְדִּיחָשָׂט,
גַּעַזְוֹנָה גַּעַזְוֹאָדָעָן, נָאָר אַוְכָר אַיְוֹ מִיךְ גַּעַבְלָבָעָן: דָּעַר הוֹסָט... הָאָפָט עַד
מִיךְ אֵין, צְוַבְּעָבָט עַד מִיךְ אַבְּרִים-הַזְוּוֹיָה...

מאכט זיך, נאך דעה ברכה, ער נעטט מיך!

טהו עפעם: דער שופר ציטערט מיר אין האנד, ווי אפש איז
וואסער, און צוים מזיל געהט ער נישט... טראפט ער צוים מזיל, שלאנט
ער זיך אן אן די צייחן... אמאָל האָפ איך געדאט...

— און, מן הצעד מניעות?

— איז א דאנה?

פונקט געגען איבער דעם מקום קדוש וואהנט איז ערל, האלט ער
א כלב; פאלט איהם איזין, דעם כלב, בילט ער... מווע מען איז כלב איז
בערווארטען.... טיילטאל, גלייך ער וואלט פון אידוקן אַרְזִינְגּוּוֹאַיַּעַט,
געדווערט אַשְׁעוֹה איזן צוֹיַּי....

ראש השנה געפאלט פונקט נאך די מאנעוורעם. געהט אמאָל דאס
חיל צויק, מאָרְשִׁירֶת אַיבָּעָה דער גאָס מיט מוזיק, מיט מעשענע פְּלִים,
און פערזולעכט, און פערטײַפְּט... עם ציטערט אונטער ווי די ער. די
הייזער ציטערן, שׂוֹבְּעָן קְלִינְגָּן — געהט און שׂוֹפְּרָ-בלאָעָן:

פָּאָר עַטְּלִיכְעַי אַהֲרָוּ וַיְתַּעַר הָאָט זיך איז דער הַנְּטָעָר גָּאָס פּוֹנְקָט א
שְׁרָפָה גַּעֲמָכְטָן: אַיך הַאֲלָט בֵּין אֶתְּרוּעָה, עַם גַּעַתָּה: אָוֹן דָּא רַיִּסְטָמָט
זיך אַרְיַין די פָּאָשָׂאָרָעַן קְאַמְּאָנְדָעַ מִיטָּאַהֲרָע טְרָאַמְּפִּיְתָעַן, מִיטָּאַגְּעָ-
רַיִּטְעָרִי, אַגְּעַיְאַגְּרָוִי — הוּ — הָא: וְאָסָם מִינְיָנָט זיך, דער עַולְמָן אַיְזָנְשָׁטָן
עַנְטָלָאָפָעַן פָּוֹן דְּאָוָעָנָן צוֹ דער שְׁרָפָה?... אַיך פִּין גַּעֲפְּלִיבָעָן אַיְנָעָה
אַלְיַין מִיטַּין דִּין, ער מִיטַּין מַהוּרָל, אַיך מִיטַּין שׂוֹפְּרָ...

און נאך מיט עַטְּלִיכְעַי אַהֲרָעַן צוֹיַּיק אַיְזָנְשָׁטָן...

אַיך דָּאָרָף בְּלָאָעָן "שְׁבָרִים", אָוֹן עַם הָאָט זיך מִיה, זָאָג אַיך דִּיר,
אוֹיְגָעָזְגָעָן אַצְּהָרָאַבְּיָהָרָע שְׁבָרִים, ווי אַיְזָנְשָׁטָן יְרָאַת-שִׁימִים-פִּיבְּעָרָלָן;
פְּלוֹצָלָנוֹן וּוּעָרָט אַגְּמַפְּעָרִי, אַגְּשָׁוֹיְשָׁעָרִי, אַגְּעַקְּלִינְגָּרִי פָּוֹן גָּאָס —
די זְוִיְּסָעָה תְּבָרָה הָאָט זיך בעוֹיוֹעָן אַיְזָנְשָׁטָן: פַּעַדְשְׁטָעָהָט? : רְבּוֹנָן שְׁלָ-
עַולְמָן, וְאָסָם פָּאָר אַיְזָנְשָׁטָן שְׂדָעָק, וְאָסָם פָּאָר אַיְזָנְשָׁטָן... דָּעָה עַולְמָן וּזְיַ-
לְּזִיפָּעָן, מַעַן לְוִיְּפָעָן צוֹ דָּעָה טְהָרָה, מַעַן שְׁפָרִינְגָּט צוֹ די פֻּעַנְסְּטָעָר :

נאך דָּעַמְּאָלָט הָאָט נאך דָּעָה אַלְטָעָר רְבָּ, זָכוֹרָנוּ לְכָרְכָּה, גַּעַלְעָפְּט...
אַקְּלִיְּנָם, אַדְּאָרִים, נאָרָאָרִים: ער אַיְזָנְשָׁטָן אַזְּוִיפְּגָעָשְׁפְּרִוְּגָעָן אַזְּוִיפְּ דָּעָר בָּאָנָּק
און גַּעַשְׁרִיגָּעָן: "שְׁטָעָהָט"? אַיְזָנְשָׁטָן דָּעָה עַולְמָן הָאָט זיך אַגְּנָעָשְׁטָעָלָט. —
"פֻּרְמָאָכָט טְהָר אַיְזָנְשָׁטָן פֻּעַנְסְּטָעָר", אַיְזָנְשָׁטָן מַעַן הָאָט זיך גַּעַפְּאָלָגָט! — אַיְזָנְשָׁטָן חַשְׁךְ
איַזְגַּוְאָרָעָן, חַשְׁךְ... פָּוֹן די עַטְּלִיכְעַי עַמְּוֹדָאָן שְׁלָחָנְלִיכְטָן הָאָבָעָן זיך
נאך שְׁרָעְקְלִיכְעַי שְׁאָטָעָן גַּוְוֹאָרָפָעָן — אַיְזָנְשָׁטָן אַזְּיַעַט אַלְעָ גַּעַפְּאָלָעָן.

נָאָר נִישְׁתַּחֲוֵד אֹיְפֶן צְדִיקָן
— בְּלֹאָן! — הָאָט עַר גַּעַהְיוֹסָעָן. —
אוֹן אַיְן הָאָב גַּע בְּלֹאָזָעָן! דַּו גַּאנְצָע נְשָׂמָה אַיְן מִיד אַרְיִין אַיְן
די תְּקִיעָות!
— דַּעַם שְׁטַן — גַּט עַר צַו מִיט אַטְרוֹוַעַרְגָּעָן שְׁמִיכָעָל — הָאָב אַיְן
אִמְשָׁר גַּוְבָּר גַּעַוְעָן, נָאָר דַּו וּוַיְסָע חְבֻרָה — נִישְׁתַּחֲוֵד אַחֲרָבָת אַיְן גַּעַבְּלַבְּעָן
בָּוּן שְׁטַעַדְמָעָל!
וּוְעַר דַּאֲט אֹיְחָן וַיְיַשְׁלֵתָה? סִידָעָן — שְׁוֹפֵר של מְשִׁיחָן:
• • • • • • • •